

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 15 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työttömyysturvala-
kia muutettavaksi siten, että sovitellun työt-
tömyysetuuden enimmäismaksuajan täytty-
misen estämättä soviteltua työttömyysetuutta

voitaisiin myöntää 31 päivään joulukuuta
2009 saakka.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan
1 päivänä tammikuuta 2008.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvun
1 §:ssä säädetään tilanteista, joissa voidaan
myöntää soviteltua työttömyysetuutta. Lain-
kohdan mukaan soviteltuun työttömyysetuu-
teen on oikeus työnhakijalla, joka tekee osa-
aikatyötä, ei kuitenkaan, jos osa-aikaisuus
perustuu työntekijän aloitteesta tapahtuneeseen
työajan lyhentämiseen ja työnhakijalla,
jonka päivittäistä tai viikoittaista työaika-
a on lyhennetty lomautuksen johdosta tai jonka
työnteko on estynyt sellaisen työtaisteloi-
menpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuh-
detta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa.
Oikeus on myös työnhakijalla, joka on vas-
taanottanut enintään kaksi viikkoa kestävä
kokoaikatyön sekä työnhakijalla, jolla on tu-
loa sivutoimisesta yritystoiminnasta tai
omasta työstä.

Soviteltua työttömyysetuutta maksetaan
lain 4 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan enin-
tään 36 kuukaudelta. Enimmäiskesto sovel-
letaan niihin työttömyysetuuksiin, jotka on

maksettu 1 päivästä huhtikuuta 2000 lukien.
Sen voimaantulosta säädetään työttömyys-
turvalain 15 luvun 1 §:n 5 momentissa, jonka
mukaan soviteltua työttömyysetuutta voidaan
maksaa 36 kuukauden enimmäismaksuajan
täyttymisen estämättä 31 päivään joulukuuta
2007 saakka. Enimmäismaksuajan täyttymi-
sen jälkeenkin soviteltua työttömyysetuutta
voidaan maksaa, jos henkilö vastaanottaa
enintään kaksi viikkoa kestävä
kokoaikatyön tai jos henkilö on ennen sovitellun työt-
tömyysetuuden enimmäismaksuajan täytty-
mistä täyttänyt lain 6 luvun 9 §:ssä määritel-
lyn lisäpäiviin oikeuttavan iän. Enimmäis-
ajan laskeminen aloitetaan alusta, jos henkilö
on työskennellyt yhdenjaksoisesti vähintään
kuuden kuukauden ajan kokoaikatyössä tai
on enimmäisajan tultua täyteen täyttänyt uu-
delleen työssäoloehdon.

Voimaantulosäännöksen seurauksena
enimmäismaksuajan täyttymisen ei ole vielä
estänyt sovitellun työttömyysetuuden mak-
samista. Sovitellussa työttömyysetuudessa on
kuitenkin aina ollut enimmäiskesto. Sään-
nöksen tarkoituksena on ollut osaltaan estää

tilanteita, joissa sovitellusta etuudesta tulisi pysyväisluonteinen palkkasubventio vajaata työaika tekeväälle henkilölle tai sivutoimiselle yrittäjälle. Työttömyysturvan tarkoituksena ei ole osa-aikatyömarkkinoiden tukeminen. Tarkoituksenmukaista on kuitenkin tukea osa-aikatyössä pysymistä tilanteessa, jossa kokoaikatyötä ei ole tarjolla.

Sosiaali- ja terveysministeriön teetti tutkimuksen siitä, miten soviteltu työttömyysetuus vaikuttaa työmarkkinoihin, työn tarjoamiseen ja työn vastaanottamiseen. Selvitystarve liittyi sovitellun työttömyysetuuden maksamisesta säädetyn enimmäiskeston lykkäämiseen vuoden 2007 loppuun saakka (HE 189/2005). Tavoitteena oli saada tutkimuksella lisää tietoa sovitelluista työttömyysetuuksista, niiden kohdentumisesta, etuuksien saajien toimeentulosta sekä soviteltujen työttömyysetuuksien merkityksestä työmarkkinoille. Tutkimuksen keskeiset tulokset on julkaistu tiivistelmässä *Soviteltu työttömyysetuus: kohdentuminen, toimeentulo ja vaikutus työllistymiseen*. Sosiaali- ja terveysministeriö, selvityksiä 2007:40. Yksityiskohtaiset tulokset julkaistaan Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen raporteissa.

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmassa sovitun mukaisesti hallitus on käynnistänyt sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen, jonka tavoitteena on työn kannustavuuden parantaminen, köyhyyden vähentäminen sekä riittävän perusturvan tason turvaaminen kaikissa elämäntilanteissa. Työmarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi sosiaaliturvauudistuksen yhteydessä arvioidaan verotuksen, perusturvan (ml. asumistuki) sekä työttömyysturvan uudistaminen. Asia valmistellaan hallituksen asettamassa komiteassa, jossa ovat edustettuina myös työmarkkinajärjestöt. Komitean on tarkoitus saada työnsä valmiiksi vuoden 2009 loppuun mennessä.

Tarkoituksenmukaista on, että sosiaaliturvauudistuksen yhteydessä arvioidaan osana työttömyysturvan uudistamista myös soviteltujen työttömyysetuuksien saajien tilannetta ja arvioidaan soviteltuun työttömyysetuuteen kohdistuvat uudistamistarpeet mukaan lukien enimmäismaksuajan voimaantulo. Tästä syystä sovitellun työttömyysetuuden enimmäisajan voimaantuloa koskevaa työttö-

myysturvalain 15 luvun 1 §:n 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että soviteltua työttömyysetuutta voitaisiin edelleen maksaa enimmäisajan täyttymisestä huolimatta 31 päivään joulukuuta 2009 saakka.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Soviteltua ansiopäivärahaa maksettiin vuonna 2006 yhteensä 117,5 miljoonaa euroa, soviteltua peruspäivärahaa 11,1 miljoonaa euroa ja soviteltua työmarkkinatukea 31,8 miljoonaa euroa. Kaikista vuoden aikana päivärahaa saaneista noin 25 prosenttia on saanut soviteltua päivärahaa. Työmarkkinatuen saajista 13 prosenttia on saanut soviteltua työmarkkinatukea. Vuoden 2007 ensimmäisellä vuosipuoliskolla soviteltua työttömyysetuutta on maksettu kuukausittain keskimäärin 16 400 ansiopäivärahan saajalle, 7 300 työmarkkinatuen saajalle ja 3 100 peruspäivärahan saajalle.

Useimmiten soviteltua työttömyysetuutta on maksettu vain lyhyen aikaa. Vuoden 2006 lopussa soviteltua työttömyysetuutta oli maksettu yli 36 kuukauden enimmäiskeston 4 500 työttömälle. Näistä Kansaneläkelaitoksen etuuksien saajia oli 2 470 ja ansiopäivärahan saajia 2 090. Heistä kuitenkin melkein puolet oli täyttänyt jo 55 vuotta. Enimmäiskesto ei sovelleta henkilöön, joka on täyttänyt työttömyysturvan lisäpäiviin oikeuttavan iän ennen 36 kuukauden enimmäiskeston täyttymistä. Lisäksi enimmäiskeston täyttymisen jälkeenkin soviteltua työttömyysetuutta voidaan maksaa tilanteissa, joissa työtön ottaa vastaan enintään kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyön. Tämän vuoksi enimmäiskeston arvioidaan koskevan noin 2 500 henkilöä.

Soviteltua työttömyysetuutta saavista pääosa on sellaisia, joiden työttömyysjaksot vaihtelevat täysien ja soviteltujen työttömyysjaksojen kesken. Alustavien tutkimustietojen perusteella sovitellun työttömyysetuuden maksaminen ei näytä hidastavan kokoaikaista työllistymistä.

Osa-aikatyöt ja lyhyet keikkatyöt pikeminkin edistävät työllistymistä kokoaikaisesti.

Jos enimmäiskesto sovellettaessa puolet

pyrkisi sen täytyttyä hakeutumaan kokoaika-työhön tai jatkaisi osa-aikatyötä ilman työttömyysetuutta ja puolet luopuisi osa-aikatyöstä saaden täyttä työttömyysetuutta, sovitellun etuuden maksamisen jatkamisella ei ole merkittävää taloudellista vaikutusta.

2.2. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Osittainen työllistyminen on yleisempää naisille kuin miehille. Ansioturvassa sovitellun päivärahan saajista kolme neljäsosaa on ollut naisia. Yli kolmen vuoden ajan soviteltua saaneista naisten osuus on vieläkin suurempi, yli 80 prosenttia. Kansaneläkelaitoksen etuuksissa ero ei ole yhtä selkeä; naisten osuus kaikista soviteltua saaneista on noin 64 prosenttia ja yli kolmen vuoden ajan saaneista 58 prosenttia.

Mitä pidempään soviteltua työttömyysetuutta on maksettu, sitä suurempi osuus saajista kuuluu vanhempiin ikäluokkiin. Pisimpään soviteltua työttömyysetuutta on maksettu niille, joilla sovitellun perusteena on ollut osa-aikatyö. Yleisimmät ammatit henkilöillä, jotka olivat saaneet soviteltua työttömyysetuutta yli 36 kuukautta, olivat kiinteistönhoito- ja siivoustyön, myyntityön, majoitustoimen sekä sihteeri- ja toimistotyön ammatit.

Vaikka osittainen työllistyminen yhdistettynä soviteltuun työttömyysetuuteen parantaa

työttömän taloudellista asemaa, ovat osittain työttömät pääasiassa pienituloisia. Vuonna 2004 sovitellun alainen palkka jäi ansiopäivärahan saajilla keskimäärin 770 euroon ja Kansaneläkelaitoksen soviteltujen etuuksien saajilla 450 euroon kuukaudessa. Osittainen työllistyminen vähensi kuitenkin köyhyysriskiä kokonaan työttömiin verrattuna, ansiopäivärahan saajilla kahdeksasta viiteen prosenttiin ja Kansaneläkelaitoksen työttömyysetuuksien saajilla 73 prosentista 48 prosenttiin veronalaisilla nettotuloilla mitaten. Mahdollisuus saada edelleen soviteltua työttömyysetuutta parantaa pienipalkkaisilla ja naisvaltaisilla aloilla toimivien henkilöiden asemaa.

3. Valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu keskeisiä työmarkkinajärjestöjä, Kansaneläkelaitosta, Vakuutusvalvontavirastoa ja Työttömyyskassojen yhteisjärjestö ry:tä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****työttömyysturvalain 15 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 15 luvun 1 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1008/2005, seuraavasti:

15 luku

Voimaantulosäännökset

1 §

Voimaantulo

täyttymisestä huolimatta myöntää 4 luvun 1 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettulle henkilölle työttömyysajalta 31 päivään joulukuuta 2009 saakka.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2008.

Sen estämättä, mitä tämän lain 4 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään, soviteltua työttömyysetuutta voidaan enimmäisajan

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2007

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

työttömyysturvalain 15 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 15 luvun 1 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1008/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 luku

15 luku

Voimaantulosäännökset

Voimaantulosäännökset

1 §

1 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Sen estämättä, mitä tämän lain 4 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään, soviteltua työttömyysetuutta voidaan enimmäisajan täyttymisestä huolimatta myöntää 4 luvun 1 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetulle henkilölle työttömyysajalta 31 päivään joulukuuta 2007 saakka.

Sen estämättä, mitä tämän lain 4 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään, soviteltua työttömyysetuutta voidaan enimmäisajan täyttymisestä huolimatta myöntää 4 luvun 1 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetulle henkilölle työttömyysajalta 31 päivään joulukuuta 2009 saakka.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
